SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 3188

SPRAWOZDANIE

KOMISJI KULTURY I ŚRODKÓW PRZEKAZU

o poselskim projekcie uchwały w sprawie uczczenia Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski" (druk nr 3140).

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu – po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu - skierował w dniu 16 stycznia 2019 r. powyższy projekt uchwały do Komisji Kultury i Środków Przekazu do pierwszego czytania.

Komisja Kultury i Środków Przekazu po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu uchwały na posiedzeniu w dniu 30 stycznia 2019 r.

wnosi:

W y s o k i S e j m uchwalić raczy załączony projekt uchwały.

Warszawa, dnia 30 stycznia 2019 r.

Sprawozdawca

/-/ Tomasz Zieliński

Przewodnicząca Komisji

/-/ Elżbieta Kruk

Projekt

U C H W A Ł A

S E J M U R Z E C Z Y P O S P O L I T E J P O L S K I E J

z dnia … 2019 r.

w sprawie uczczenia Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski”

W grudniu 1939 r. w kaszubskim Czarlinie powstała Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Kaszubski”, która latem 1941 r. przyjęła nazwę Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski”. Jej celem, wyrażonym w rocie przysięgi, była walka o niepodległą Polskę i obrona Kościoła katolickiego.

Powstanie organizacji było odpowiedzią na sytuację na Pomorzu po zakończeniu wojny obronnej i bezprawnym wcieleniu polskich ziem do Rzeszy w październiku 1939 r. Niemcy masowo mordowali polskich patriotów, zwłaszcza przedstawicieli inteligencji, dokonywali również przymusowych wypędzeń ludności polskiej z Gdyni i innych miast oraz miejscowości regionu.

Głównym twórcą i dowódcą TOW „Gryf Kaszubski” i TOW „Gryf Pomorski” był por. rez. Józef Dambek, który pełnił tę funkcję od początku istnienia organizacji aż do swojej śmierci z ręki agenta Gestapo 4 marca 1944 r. We władzach naczelnych organizacji był też m.in. charyzmatyczny kapłan, kapelan Wojska Polskiego, ks. ppłk Józef Wrycza, zapamiętany z uroczystych zaślubin Polski z Bałtykiem, dokonanych 10 lutego 1920 r. przez gen. Józefa Hallera.

TOW „Gryf Pomorski” współpracowała z Armią Krajową i innymi organizacjami polskiej konspiracji niepodległościowej. Działalność TOW „Gryf Pomorski” obejmowała zarówno walkę zbrojną, jak i działalność wywiadowczą, wydawanie prasy konspiracyjnej, a także prowadzenie tajnego nauczania. Organizacja była w bezwzględny sposób zwalczana przez Niemców, którzy za wszelką cenę chcieli zniszczyć ślady polskości na terenie Kaszub, Kociewia i całego wcielonego do Rzeszy Pomorza. W wyniku działalności gdańskiego Gestapo i licznych dekonspiracji wielu członków TOW „Gryf Pomorski” trafiło do niemieckiego obozu zagłady KL Stutthof.

Działalność TOW „Gryf Pomorski” to piękna karta historii polskiej konspiracji niepodległościowej czasu wojny i etos, na który Kaszubi, Kociewiacy i inni Pomorzanie powoływali się w okresie powojennych opresji komunistycznych.

W 80. rocznicę powstania tej organizacji i w 75. rocznicę śmierci jej założyciela i dowódcy, kpt. Józefa Dambka, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej czci ich pamięć i stwierdza że TOW „Gryf Pomorski" dobrze zasłużyła się Ojczyźnie.